

Asociacija „INVESTORS‘ FORUM“

Juridinio asmens kodas: 224996640

Adresas: Totorių g. 5-21, Vilnius

El. paštas: info@investorsforum.lt

Lietuvos darbdavių konfederacija

Juridinio asmens kodas 124911322

Adresas: Algirdo g. 31, Vilnius

El. paštas: info@darbdaviai.org

Lietuvos pramonininkų konfederacija

Juridinio asmens kodas 110058241

Adresas: A. Vienuolio g. 8, Vilnius

El. paštas: sekretoriatas@lpk.lt

Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacija

Juridinio asmens kodas 110069070

Adresas: Vašingtono a. 1, Vilnius

El. paštas: info@chambers.lt

Lietuvos verslo konfederacija

Juridinio asmens kodas 110063950

Adresas: Gedimino pr. 2, Vilnius

El. paštas: info@lvk.lt

LR Seimo Pirmininkui

Siunčiama el. paštu: Viktoras.Pranckietis@lrs.lt

LR Seimo Ekonomikos komitetui

Siunčiama el. paštu: ekonkt@lrs.lt

LR Seimo Aplinkos apsaugos komitetui

Siunčiama el. paštu: aak@lrs.lt

LR Seimo frakcijai „Tvarka ir teisingumas“

Siunčiama el. paštu: frakcijaTT@lrs.lt

LR Seimo Liberalų sąjūdžio frakcijai

Siunčiama el. paštu: liberalai@lrs.lt

LR Seimo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos - Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcijai

Siunčiama el. paštu: Rita.Tamasiuniene@lrs.lt

LR Seimo Lietuvos socialdemokratų darbo frakcijai

Siunčiama el. paštu: lsddf@lrs.lt

LR Seimo Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijai

Siunčiama el. paštu: lsdpf@lrs.lt

LR Seimo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijai

Siunčiama el. paštu: Ramunas.Karbauskis@lrs.lt

LR Seimo Mišriai Seimo narių grupei

Siunčiama el. paštu: Bronislovas.Matelis@lrs.lt

LR Seimo Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų frakcijai

Siunčiama el. paštu: Gabrielius.Landsbergis@lrs.lt

Kopija

J. E. Lietuvos Respublikos Prezidentei Daliai Grybauskaitei

LR Ministrui Pirmininkui Sauliui Skverneliui

PRAŠYMAS

inicijuoti parlamentinę atliekų tvarkymo sistemos kontrolę

2018 m. gruodžio 4 d.

Vilnius

Remdamiesi Lietuvos Respublikos Seimo statuto (toliau – **Seimo statutas**) 58 straipsnio 1 dalies 5 punktu, kreipiamės į Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetą, prašydami vykdyti parlamentinę kontrolę komiteto kompetencijai priklausančiu – *atliekų tvarkymo sistemos* – klausimu.

Atliekų tvarkymo sistemos, kurios svarbią dalį sudaro pakuočių atliekų tvarkymo sistema, darna reikšminga aplinkosauginiu požiūriu, o tinkamas atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimas užtikrina valstybės, jos žmonių ir verslo subjektų interesų pusiausvyrą, todėl, kai atliekų tvarkymo sistema nefunkcionuoja tinkamai, iškyla žalos gamtai, žmonėms, verslui ir valstybei atsiradimo galimybė.

Šiuo metu pakuočių atliekų tvarkymo srityje kilusi suirutė, pasireiškianti aplinkosaugos institucijų vengimu iš esmės spręsti susiklosčiusią situaciją dėl pakuočių atliekų sutvarkymą 2013-2015 m. patvirtinančių dokumentų panaikinimo, kurią sąlygojo galimai neteisėti atliekų tvarkytojo UAB „Metrail“ veiksmai, tampa nepakeliama našta verslui, trukdo tinkamai įgyvendinti aplinkosauginius tikslus ir kenkia valstybės bei jos žmonių interesams.

Ir toliau vengiant spręsti pakuočių atliekų tvarkymo srityje susiklosčiusias problemas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai (toliau – **Aplinkos ministerija**) bei Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos (toliau – **AAD**) ignoruojant galimas neigiamas pasekmes, valstybės laukia pakuočių atliekų tvarkymo sistemos griūtis. Pastarosios neigiamos pasekmės turės neatitaisomų padarinių ne tik gamintojams ir importuotojams, atliekų tvarkytojams, savivaldybėms, bet ir visai valstybei.

UAB „Metrail“ situacijos pasekmės, pakuočių atliekų tvarkymo sistemos ir gamintojo atsakomybės principo pakuočių atliekų tvarkymo srityje įgyvendinimo mechanizmo trūkumai:

I. Jau ne kartą yra viešai skelbta bei diskutuota dėl situacijos, kuomet daugiau kaip 1800 sąžiningų gamintojų ir importuotojų, praėjus trejiems ir daugiau metų po to, kai teisėtai pasinaudojo mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis už 2013 - 2015 m. lengvata, 2017 m. pabaigoje – 2018 m. pradžioje sužinojo, kad jų turimi iš gamintojų

ir importuotojų organizacijų VŠĮ „Žalioji taškas“ ir VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ (toliau – **Organizacijos**) gauti pakuočių atliekų sutvarkymą patvirtinantys dokumentai, suteikiantys teisę į mokesčio lengvatą už 2013-2015 m. (toliau – **Patvirtinimai**), yra panaikinti.

Sprendimai panaikinti Patvirtinimus priimti praėjus keleriems metams po to, kai Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas (toliau – **Vilniaus RAAD**), kurio teises ir pareigas po reorganizacijos perėmė AAD, 2015-2016 m. panaikino jų pagrindą sudariusius atliekų tvarkytojo UAB „Metrail“ Organizacijoms išduotus pakuočių atliekų sutvarkymą 2013-2015 m. įrodančius dokumentus (toliau – **Įrodantys dokumentai**).

Dėl šios priežasties 2018 metais AAD pradėjo nuo UAB „Metrail“ situacijos nukentėjusių gamintojų ir importuotojų mokestinius patikrinimus ir ėmė reikalauti sumokėti mokesčius už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis už 2013-2015 metus (bendra reikalaujamų sumokėti mokesčių suma - 30 365358,00 eurų).

Visos šios situacijos kontekste, gamintojai ir importuotojai, Organizacijos, atliekų tvarkytojai, yra kreipęsi ir tebesikreipia į administracinius teismus, inicijuodami skirtingo pobūdžio (dėl Patvirtinimų panaikinimo, dėl Vilniaus RAAD sprendimų panaikinti Įrodančius dokumentus, dėl mokesčių patikrinimų už 2013-2015 m. ir kt.) teisinius ginčus, siekdami apginti savo pažeidžiamas teises ir teisėtus interesus.

Nors atliekų tvarkytojų licencijavimą, priežiūrą ir kontrolę yra pavesta vykdyti aplinkosauginėms institucijoms ir tai daryti jos privalo kasmet, nei iš Aplinkos ministerijos, nei iš AAD iki šiol nėra gauta jokios informacijos, kodėl savalaikiai nebuvo nustatyti UAB „Metrail“ pažeidimai ir kas atsakingas už netinkamą valstybinės kontrolės ir priežiūros funkcijų įgyvendinimą.

Vietoje to, kad būtų pareikalauta atlyginti galimai valstybės patirtą žalą už aplinkos užteršimą pakuočių atliekomis iš tikrųjų kaltininkų (pvz., baudžiamoje byloje būtų pareikštas civilinis ieškinys ar pan.), valstybės institucijos žalą mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis forma (mokestis už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis galima valstybės žalą gali viršyti daugiau ne du kartus) siekia išsieti iš sąžiningų, savo pareigas tinkamai vykdžiusių gamintojų ir importuotojų.

Nuo metų pradžios tarp gamintojų ir importuotojų, Organizacijų ir valstybės institucijų vykstančiose derybose dėl taikos sutarties, kuri leistų išspręsti taip vadinamą UAB „Metrail“ situaciją, iki šiol nėra pasiektas kompromisas. Institucijoms ne kartą buvo siūlomi įvairūs taikaus susitarimo teksto variantai, pateikta detali informacija apie neigiamas pasekmes, kurios kils, nepasiekus taikaus susitarimo. Tačiau taikaus susitarimo sudarymo procesas yra vilkinamas, institucijos tiesiog nepritaria patiektiems Organizacijų pasiūlymams, nepateikdamos jokių alternatyvų dėl problemos sprendimo.

II. Visame šiame kontekste svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad atliekų tvarkymą reglamentuojantys įstatymai nesuteikia aplinkos ministruo kompetencijos poįstatyminiu teisės aktu reglamentuoti Organizacijų išrašytų Patvirtinimų panaikinimo. Patvirtinimų panaikinimo pasekmė – mokesčio už aplinkos teršimą lengvatos panaikinimas nesant gamintojo ar importuotojo kaltės.

Todėl, mūsų įsitikinimu, Patvirtinimų panaikinimas galėjo ir gali būti reglamentuotas tik Lietuvos Respublikos Seimo priimtu įstatymu. Tačiau iki šiol toks įstatymas nėra priimtas, kas reiškia, kad įstatymo leidėjas nelaiko, jog sąžiningas gamintojas ir importuotojas turi patirti tokias didžiules finansines neigiamas pasekmes, kokios kyla dabar, panaikinus Patvirtinimus.

Panašu, kad Aplinkos ministerija ilgą laiką taip pat laikėsi šios pozicijos, nes iki 2017 metų nė vienas iš aplinkos ministro įsakymų, taip pat joks kitas teisės aktas, nereglementavo Organizacijų išrašytų Patvirtinimų panaikinimo ir dėl to kylančių pasekmių gamintojams ir importuotojams.

III. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 „Dėl Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos apraše normos, reglamentuojančios

Organizacijos išrašytų patvirtinimų panaikinimą, buvo įtvirtintos tik 2017 m. vasario 15 d. Visgi, iki šiol įstatymas, kuriame būtų įtvirtinti Patvirtinimų panaikinimo pagrindai, nėra priimtas. Tai reiškia, kad Aplinkos ministerija, nepaisydama Įstatymo leidėjo valios, savo iniciatyva nusprendė, kokiais atvejais turi būti naikinamos įgytos mokestinės lengvatos gamintojams ir importuotojams. Tokia situacija, kokia apibendrintai aptarta aukščiau, taip pat Aplinkos ministerijos ir AAD veiksmai, skatinantys šimtus ar net tūkstančius teisminių ginčų, įmonių mokestinių patikrinimų dėl Patvirtinimų panaikinimo, yra netoleruoti nei tik gamintojų ir importuotojų, bet ir visos valstybės bei jos interesų atžvilgiu. Situacijos sprendimui teisiniu keliu eikvojami milžiniški finansiniai, laiko, administraciniai resursai. Maža to, dar iki galutinių teismų sprendimų priėmimo gali atsirasti nebeįtaisomos pasekmės, tokios kaip:

- (i) gamintojų ir importuotojų bankrotai, darbo vietų sumažėjimas, mokėtinų mokesčio sumų perkėlimas „ant vartotojo“ pečių, įtraukiant šias sumas į prekių kainą;
- (ii) pakuočių atliekų tvarkymo sistemos „griūtis“; Organizacijos objektyviai neturės galimybių vykdyti prisiimtus įsipareigojimus gamintojams ir importuotojams, savivaldybėms. Dėl šios priežasties pakuočių atliekų tvarkymo organizavimas per Organizacijas taps neįmanomu ir gamintojai bei importuotojai bus priversti mokėti mokesčius už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis, kurie, bent jau šiuo metu, yra neproporcingi ir neadekvatūs. Maža to, mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis sumokėjimas neužtikrins faktinio pakuočių atliekų sutvarkymo, nes mokesčio lėšos naudojamos visiškai kitoms reikmėms ir valstybė nėra sukūrusi faktinio pakuočių atliekų sutvarkymo savo pajėgumais mechanizmo.

Todėl atsižvelgiant į tai, kad susiklosčiusi situacija reikšminga visos valstybės mastu, kreipiamės į Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininką, Seimo Ekonomikos ir Aplinkos apsaugos komitetus bei Seimo frakcijas, prašydami, remiantis jiems įstatymų suteiktais įgaliojimais ir atsižvelgiant į šiame rašte pateiktus argumentus, inicijuoti parlamentinę kontrolę, įpareigojant Aplinkos ministeriją kartu su AAD nedelsiant spręsti susidariusią situaciją ir atsakyti į žemiau pateiktus klausimus:

1. Ar Aplinkos ministerija yra įvertinusi kilusias grėsmes atliekų sektoriuje? Kokių veiksmų galimai krizei suvaldyti yra imtasi ir planuojama imtis?
2. Ar valstybė yra pajėgi perimti faktinį pakuočių atliekų tvarkymo organizavimą po galimų Organizacijų bankrotų? Ar apskaičiuota, kiek tai kainuos? Ar yra parengta strategija ir veiksmų planas tokiam atvejui?
3. Ar yra nustatyta dėl UAB „Metrail“ galimai neteisėtų veiksmų kilusi žala aplinkai? Kokia ji? Koku metodu ir kas ją įvertino?
4. Kokia institucijų strategija sprendžiant dėl UAB „Metrail“ susiklosčiusią situaciją?
5. Ar papildomai surinktos mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis, panaikinus UAB „Metrail“ išduotus Įrodančius dokumentus, lėšos bus naudojamos pakuočių atliekų tvarkymui ir Vyriausybės nustatytų pakuočių atliekų tvarkymo užduočių už 2013 - 2015 m. įvykdymui? Ir koku būdu tai bus daroma?

Pagarbiai

Asociacijos Investors' Forum

vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos darbdavių konfederacijos

generalinis direktorius

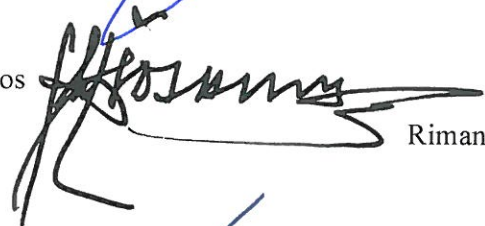
Danas Arlauskas

Lietuvos pramonininkų konfederacijos
vykdomasis direktorius

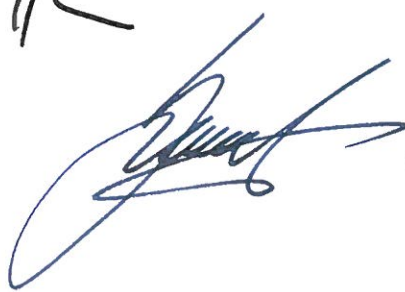
Ričardas Sartatavičius

Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacijos
generalinis direktorius

Rimantas Šidlauskas

Lietuvos verslo konfederacijos
Prezidentas

Valdas Sutkus